

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	1186 Релігієзнавство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	031 Релігієзнавство

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1186
Назва ОП	Релігієзнавство
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	031 Релігієзнавство
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Ювсечко Ярослав Володимирович, Левочко Руслан Іванович, Охріменко Ганна Валеріївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	31.01.2023 р. – 02.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/031/2022-2023/1186-religious-studies.pdf
Програма візиту експертної групи	http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/accreditation/031/2022-2023/1186-Program-of-expert-visits.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Релігієзнавство» КНУТШ сфокусована на історичному та філософському аспектах релігієзнавства та на їх інтеграції в галузях соціальних та поведінкових наук. Система знань та вмінь, зазначені в ОП відповідають запитам внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів: роботодавців; здобувачів вищої освіти, випускників ОП, НПП кафедри релігієзнавства, представників академічної спільноти ЗВО України. Цілі ОП чітко корелюються зі стратегічними напрямками розвитку КНУТШ, зорієнтовано на підготовку висококваліфікованого фахівця, в першу чергу у науково-дослідному аспекті, здатного розв'язувати складні проблеми та спеціалізовані завдання сучасного релігієзнавства. Простежується чіткий галузевий акцент на ринку праці, а саме тенденції розвитку та особливості діяльності закладів освіти та культури, державних та приватних структур з філософсько-релігієзнавчим та/чи історико-релігієзнавчим профілем діяльності у Київській області. ОП має чітку та логічну структуру, надає можливості здобувачам вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію, через вільний вибір дисциплін (25% від загального обсягу ОК), тем для кваліфікаційних робіт, баз практик. ОП враховує активну участь здобувачів у науково-дослідній роботі кафедри; формування та удосконалення softskills. Важливим є те, що процедура розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП чітко корелюється з нормативно-методичною базою ЗВО; система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти працює злагоджено. НПП кафедри релігієзнавства КНУТШ використовують різні інтерактивні засоби та застосунки для викладання в умовах стаціонарного та дистанційного навчання. У ЗВО забезпечується дотримання принципів доброчесності для усіх учасників академічної спільноти. Отже, ОП, хоча і має несуттєві недоліки, відповідає рівню В за критеріями 1-6 та 8-9. Для критерію 7 ЕГ рекомендує оцінку рівня А, та вважає таким, що має аспекти інноваційного характеру. Запропоновані ЕГ заходи з покращення слугують для перспективного розвитку та удосконалення ОП освітньої діяльності.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Проектування та перегляд ОП здійснюється системно, з активним залученням роботодавців та внутрішньої академічної спільноти. Кафедра релігієзнавства є співорганізатором дискусій в академічній спільноті України та на міжнародних заходах щодо перспектив розвитку галузі. 2. ОП має чітку структурно-логічну схему, розвинений історико-філософський аспект, який дозволяє здобувачам досягнути ПРН. Кафедра релігієзнавства пропонує широкий спектр вибіркових ОК та оновлює їх. Соціальні навички формуються в результаті вивчення як навчальних дисциплін, так і в результаті науково-дослідної діяльності. 3. Правила прийому до ЗВО є достатньо чіткими, зрозумілими та характеризуються відсутністю дискримінаційних положень. У ЗВО передбачена процедура визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та наявна практика її застосування. 4. ОП забезпечує академічну свободу здобувача ВО, освітній процес характеризується взаємоповагою між НПП та здобувачем. Розробку та оновлення змісту ОК НПП здійснює самостійно, на принципах академічної свободи та власних наукових досягнень. НПП регулярно проходять стажування та підвищення кваліфікації, обмінюються досвідом з іншими інституціями. Інтернаціоналізація на ОП відбувається через участь у закордонних конференціях, стажування викладачів. 5. Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та оприлюднюються заздалегідь. Форми атестації на ОП повністю відповідають вимогам Стандарту ВО. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів наявні. Дотримання академічної доброчесності популяризується як у ЗВО в цілому, так і на ОП. Академічна кваліфікація викладачів на ОП є високою, повністю відповідає ОК, які вони викладають. Конкурсний добір НПП здійснюється без порушень законодавства. 7. МТБ забезпечує реалізацію ОП на високому рівні: 1) інноваційний підхід до конструювання системи кондиціонування та ліфтової кабіни; 2) вільний доступ до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, ScienceDirect, EBSCO), лінгафонного кабінету, спортивного комплексу та мистецького салону 3) МТБ є доступною для здобувачів університетів-партнерів; 4) комплекс умов для можливості навчання осіб з обмеженими можливостями за програмою "Університет рівних можливостей". 8. Розроблена та розвивається інституційна система внутрішнього забезпечення якості ВО. Студсамоврядування активно залучене до процесів із забезпечення якості освітньої діяльності. Результати опитувань здобувачів є валідними та об'єктивними. 9. Нормативна база КНУТШ та інформація про ОП є у вільному електронному доступі.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Активізувати залучення випускників та представників академічної спільноти ЗВО-міжнародних партнерів у проектуванні ОП. 2. Систематизувати роботу з вивчення ринку праці в межах регіону для пошуку вакансій та майбутніх місць працевлаштування саме для випускників ОП у сфері їхньої професійної діяльності: актуалізувати реєстр місць працевлаштувань випускників ОП за останні 3 роки; щорічно відслідковувати актуальні вакансії для майбутніх випускників ОП не лише у науково-дослідній діяльності, але у прикладному аспекті (моніторинг дотримання етичних норм у медіа, релігійний туризм, сімейне консультування, капеланство). 3. Розширити реєстр баз практик для ОК "Виробнича практика" для здобувачів ОП. Не обмежуватись лише базою КНУТШ, а залучити органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій в якості баз практичної підготовки. 4. На інституційному рівні врегулювати питання щодо можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. 5. Впровадити єдиний електронний каталог вибіркових дисциплін КНУТШ з можливістю вибору їх в електронній системі. 6. Поряд з усними опитуваннями, впровадити регулярну практику проведення

щорічного анонімного анкетування здобувачів ОП. 7. Проводити анкетування здобувачів освіти після завершенню вивчення ОК, які включені до індивідуального плану (аналіз змісту ОК, їх відповідність сучасним практикам галузі, використання НПП результатів сучасних наукових досліджень, об'єктивність екзаменаторів, дотримання правил проведення контрольних заходів, дотримання принципів академічної доброчесності). 8. ЕГ вважає доцільним не обмежуватись внутрішніми ресурсами й залучати до аудиторних занять зовнішніх професіоналів-практиків та експертів у релігієзнавчій сфері, особливо представників роботодавців, фахівців інших наукових інституцій тощо. 9. Доцільно продумати систему опитувальників для роботодавців щодо ОП "Релігієзнавство" для отримання конкретної інформації про тенденції розвитку освітніх програм у регіоні. 10. ЕГ рекомендує у випадку актуалізації нового проєкту ОП, врахувавши прийняті зміни до стандарту ВО за спеціальністю 031 Релігієзнавство (Наказ МОН від від 28.05.2020, №593). Внести інформацію про особливості перезарахування кредитів, для абітурієнтів на основі ступеня "фаховий молодший бакалавр" (не більше 60 кредитів ЄКТС). 11. За результатами громадських обговорень ОП оприлюднювати на веб-сайті факультету таблицю пропозицій стейкхолдерів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Мета ОП відповідає місії ЗВО і сформульована як підготовка фахівців зі ступенем бакалавра релігієзнавства, шляхом формування у здобувачів наукових уявлень про природу та функції релігії, динаміку взаємозв'язку та впливу релігійних феноменів на різні сфери життєдіяльності людини, сферу культури, суспільні, політичні відносини. Цілі ОП 2020, 2021 сформульовані у відповідності до місії та стратегічних завдань, які декларуються у "Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року" <https://bit.ly/3x66a7T>. Проректор з науково-педагогічної роботи А.Гожик на зустрічі 1 (з менеджментом ЗВО) - 31.01.2023, час: 10:00-11:20 - зазначив, що у 2022 р. Стратегічний план зазнав певних модифікацій, у зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ на територію України. Водночас, стратегічною метою КНУТШ так і залишається - формування фахівців вищої кваліфікації в різних галузях знань. Позиції факультетів, кафедр та ОП університету в цілому, та ОП "Релігієзнавство" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зокрема, повністю відповідає стратегічним цілям університету. Окрім того, кожна ОП перед затвердженням проходить Науково-методичну Раду КНУТШ (представницький колегіальний орган), ключовим завданням якої є перевірка даної ОП на відповідність стратегічним цілям університету. Декан філософського університету А.Конверський зазначив, що пріоритетним стратегічним напрямом факультету, зокрема і кафедри релігієзнавства, є наукові дослідження та інновації: 1) інтеграція університетської науки у світовий науковий простір; 2) зміцнення авторитетності університетської науки шляхом збільшення англійського контенту; 3) з метою популяризації КНУТШ, формування тематичних міждисциплінарних команд в державних та міжнародних грантах.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі та ПРН ОП "Релігієзнавство" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти обговорювали представники від роботодавців, представники від випускників ОП, НПП кафедри релігієзнавства та здобувачі ОП, а також колеги з інших ЗВО України. Так, зокрема, на зустрічі 9 з роботодавцями (01.02.2023, час: 14:00-15:00) провідний науковий співробітник відділу (відділення) релігієзнавства ІФ НАНУ, проф. Л.Филипович та головний спеціаліст відділу фахової передвищої освіти, Головного управління вищої освіти і освіти дорослих Директорату фахової передвищої освіти МОН України, доц. Т.Котлярова зазначили, що приймали участь у проєктуванні ОП бакалаврського рівня з спеціальністю 031 Релігієзнавство: надавали рекомендації до варіативної частини програми, пропонували збільшити кількість годин для спеціалізованої англійської мови, а також поглибити навички аналітичного та критичного мислення. До обговорення змін до ОП залучалась академічна спільнота з інших ЗВО України. Професор кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова проф. К.Вергелес та завідувач кафедри філософії, соціальних та політичних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, проф. О.Марченко брали участь в обговоренні блоків вибіркових дисциплін - пропонували модифікувати назви блоків, К.Вергелес вніс пропозиції до змістового наповнення до вибіркової ОК "Релігія і психотерапія". На зустрічі 5 (з випускниками) – 31.01.2023 р. (час: 16.00-17.00) – А.Рома, К.Добровольська, А.Лавинюкова зазначили, що у формалізованих засіданнях кафедри, з питань обговорення змін до ОП вони не брали участі, свої пропозиції вони вносили під час безпосередніх контактів з НПП кафедри релігієзнавства. До обговорення ОП залучались здобувачі ОП, зокрема С.Іванець зазначила, що в результаті опитувань здобувачів ОП у

2020 році, були внесені зміни до ОП - ОК "Психологія та соціологія релігії" було розподілено на окремі ОК "Соціологія релігії" та ОК "Психології релігії" (витяг з протоколу кафедри релігієзнавства №5, від 17.06.2020 р. - розміщено у системі). До обговорення змін до ОП безпосередньо на засідання кафедри здобувачі, які брали участь у фокус-групі не долучались (зустріч з зі здобувачами - 31.01.2023 р., час: 13:00-14:00). Також фактів залучення стейкхолдерів іноземних академічних спільнот надано не було.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та ПРН визначаються з урахуваннями тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Галузевий контекст врахований, по-перше, у розділі "Особливості програми" ОП - міждисциплінарність програми – інтеграція релігієзнавчих, філософських знань, знання з галузі соціальних та поведінкових наук. Зокрема, у СК1, СК3-СК8, СК10, СК12 та досягаються у ПРН2-ПРН3, ПРН 7, ПРН10-ПРН 11, ПРН14 - ПРН15. По друге, кафедра релігієзнавства є організатором дискусій, предметом обговорення яких є проблема розвитку галузі. Зокрема, кафедра є організатором щорічних Танчерівських читань - 31 жовтня 2022 р. відбулись VIII Танчерівські читання на тему: "Релігія та війна: сучасні виклики", за участі закордонних колег - декана філософського факультету Університету Св. Кирила і Мефодія (Північна Македонія), доктора філософських наук, професора Ratko Duev та професора філософії, коледжу Святого Хреста (США) Devid Lutz <http://religdep.univ.kiev.ua/posts/21>. Про тенденції на ринку праці та регіональний контекст зазначили внутрішні та зовнішні стейкхолдери. Гарант ОП З.Швед повідомила, що ОП є єдиною бакалаврською програмою у Київській області та позиціонується як "інтеграційна у площині релігії, філософії та суспільних процесів сучасності". Про потребу у майбутніх фахівців за даною ОП зазначають і зовнішні стейкхолдери. Зокрема, представники від роботодавців Т.Котлярова зазначила, що релігієзнавці необхідні не лише у науковій сфері. Фахівці-релігієзнавці є важливими у органах державної влади, зокрема у відділах, які здійснюють моніторинг дотримання етичних норм у медіа; у розвитку туристично-рекреаційної діяльності, зокрема релігійного туризму; у сімейному консультуванні та капеланстві. Також представники Департаменту культури ВО КМР (КМДА) запевнили, що мають вакансії для фахівців-релігієзнавців та зацікавлені у випускниках кафедри релігієзнавства КНУТШ (зустріч 9 з роботодавцями - 01.02.2023 р., час: 14:00-15:00). Окрім того, Департамент культури ВО КМР (КМДА) спільно з кафедрою релігієзнавства КНУТШ провів в кінці 2022 року Третій Форум Толерантності, який став платформою для дискусій у сфері релігії та культури. На думку роботодавців для розвитку позитивних тенденцій у запиті на випускників у галузі релігії важливим є повернення релігієзнавства як нормативної освітньої компоненти у навчальні плани всіх гуманітарних та соціально-поведінкових спеціальностей вищої школи.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ЕГ встановила, що ОП "Релігієзнавство" ОС "бакалавр" спеціальності 031 Релігієзнавство розроблена відповідно до вимог Стандарту вищої освіти, затвердженого 29.04.2020 р. (наказ МОН України № 573) <https://bit.ly/4oJ2XbK>. В акредитованій ОП передбачено досягнення усіх ПРН, ЗК та СК, які затверджені стандартом. На думку ЕГ, освітні компоненти професійної підготовки спрямовані на формування як загальних (ЗК), так і фахових компетентностей спеціальності (СК). Інтегральна компетентність здобувача ОПП підтверджується результатами виробничої практичної підготовки, кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства та захистом кваліфікаційної (бакалаврської) роботи. Кафедрою релігієзнавства КНУ ім. Т.Г. Шевченка, спільно з стейкхолдерами (представники від роботодавців, представники академічної спільноти) було здійснено обговорення наповнення навчальних планів ОК, які сприяють досягненню ПРН (протокол засідання кафедри № 5 від 17 червня 2020 р., протокол засідання робочої групи ОП від 14.04.2021р.).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП 2020, 2021 сформульовані у відповідності до місії та стратегічних завдань, які декларуються у "Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 року" (оновлена) від 27.06.2022 р. ОПП 2020 р. та ОПП 2021 р. акцентують увагу на на інтеграції релігієзнавчих, філософських знань, знання з галузі соціальних та поведінкових наук, запропоновані ОК формують фахові компетентності (СК1-СК12) та програмні результати навчання (ПРН1-ПРН16). ОП переглядалася на предмет її удосконалення із залученням стейкхолдерів: роботодавців, внутрішньої та зовнішньої академічної спільноти, здобувачів. В ОП прописаний галузевий аспект, окрім того кафедра релігієзнавства є співорганізатором дискусій в академічній спільноті України щодо перспектив розвитку галузі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

За підсумками проведених зустрічей ЕГ пропонує активізувати залучення випускників та представників академічної спільноти не лише з ЗВО України, а також ЗВО-міжнародних партнерів у проектуванні ОП. Також, бажано інтенсифікувати роботу з вивчення ринку праці в межах регіону для пошуку вакансій та майбутніх місць працевлаштування саме для випускників ОП у сфері їхньої професійної діяльності.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП відповідає критерію 1. Відповідає рівню В. Зазначені недоліки не є суттєвими, свідчать про потребу подальшого удосконалення ОП та освітнього процесу. ЕГ пересвідчилася, що ОП спроектована та оновлена з врахуванням думок стейкхолдерів, відповідає чинному законодавству України, враховує розвиток галузі та спеціальності.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП відповідає встановленим законодавством нормам та внутрішнім нормативним документам, що вимагаються до проектування освітніх програм для шостого рівня вищої освіти за НРК, і становить 240 кредитів ЄКТС. Обсяг обов'язкових ОК, спрямованих на формування СК становить 180 кредитів ЄКТС, а для вибіркових ОК - 60 кредитів ЄКТС. Це відповідає Положенню про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Г.Шевченка (п. 2.5 - 2.6) у співвідношенні – 75% для обов'язкових ОК (при максимальних 75%)/ 25% для вибіркових ОК (при мінімальних 25%) <https://bit.ly/3YfWxPR>.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структура ОП відповідають вимогам Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім.Т.Г.Шевченка <https://bit.ly/3YfWxPR>- Обсяг ОК коливається від 3 до 16 кредитів ЄКТС (п.5.2.4). Обсяг обов'язкових ОК - в середньому 3-5 кредитів ЄКТС для кожної такої ОК. Кількість ОК заплановано на кожен навчальний рік так само відповідає вимогам Положення - не перевищує 16 позицій (інформація про кількість ОК підтверджується індивідуальними планами здобувачів та завантажені у системі). Семестровий розподіл кредитів ЄКТС в межах навчального року є пропорційним (30 кредитів ЄКТС в семестр). ОП 2020 та 2021 показують логічний перехід від загальної до професійної підготовки. Зокрема, на першому році навчання здобувачі вивчають обов'язкові ОК загальної підготовки (Вступ до університетських студій, Українська літературна мова, Історія державності України) та базові ОК професійної підготовки з теоретичних та історичних аспектів релігієзнавства (Вступ до спеціальності, Історія міфології, Історія ранніх релігійних вірувань та культів, Традиційна логіка, Сучасна логіка, Релігія стародавніх цивілізацій та національні релігії). На другому та третьому році навчання, здобувачі в основному прослуховують обов'язкові ОК, пов'язані з особливостями практичного релігієзнавства та філософськими аспектами релігієзнавства. Це зокрема, Філософія релігії, Соціологія релігії, Географія релігії, Психологія релігії, Стилїстика конфесійного тексту, Латина, Католицизм: історія та сучасність, Будизм як релігійна традиція, Протестантизм і неохристиянство, Теорія пізнання. НП на четвертому році навчання бакалаврської програми містить ОК, які мають за мету сформувати у здобувачів СК та здобути ПРН, які спеціалізують взаємовплив релігієзнавчо-філософських студій з суспільно-політичними процесами сьогодення (Релігійна етика та аксіологія, Історія та сучасний стан релігій в Україні, Сучасна світова філософія, Німецький ідеалізм, Політологія). За результатами розширеного засідання кафедри релігієзнавства 12.03.2021 логічно-структурна схема ОК для ОП на 2021 зазнала змін <blob:https://office.naqa.gov.ua/6be0f31a-44bf-4753-97b4-378e7765d839>. Зокрема на пропозицію представників від роботодавців - проф. О.В. Марченка та проф. К.М.Вергелеса відбулися зміни назв блоків вибіркових ОК, а також збільшено кількість кредитів на вивчення ОК Іноземна мова. Факт внесення змін до ОП було підтверджено на зустрічі 9 (з роботодавцями - 01.02.2023, час 14:00-15:00). Зазначені зміни поглибили особливість ОП - інтеграцію релігієзнавчих, філософських знань та знання з галузі соціальних та поведінкових наук.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

ОП "Релігієзнавство" першого (бакалаврського) рівня ВО КНУ ім. Т.Г. Шевченка відповідає предметній області – спрямована на підготовку випускників, які здатні розв'язувати складні науково-освітні задачі та практичні проблеми у області релігієзнавства та/або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження феномену релігії та його впливу на суспільство, людину та різні сфери життя із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації. Зміст ОП має відповідну до предметної області об'єкт, цілі, методи та ОК. Об'єктами обов'язкових ОК є 1) феномен релігії, його вплив на суспільство, людину та різні сфери життєдіяльності: "Історія ранніх релігійних вірувань та культів", "Релігія стародавніх цивілізацій та національні релігії", "Буддизм як релігійна традиція", "Ранньохристиянська традиція та історія православ'я", "Католицизм: історія і сучасність", "Протестантизм", "Іслам як світова релігія", "Історія та сучасний стан релігій в Україні"; 2) природа та динаміка функціонування релігійних феноменів: "Релігійна етика та аксіологія", "Психологія релігії", "Філософія релігії". Об'єктами вибіркового професійно-орієнтовних ОК є: практичні аспекти релігієзнавства (Релігія в медійному просторі, Релігія і психотерапія), історія релігії та соціально-політичний стан (Сучасний стан православних релігій в світі, Теорія та історія релігійного мистецтва, Релігійні чинники політичних процесів), релігійна філософія та філософія релігії (Патристика, Розвиток містичних вчень, Релігія і псевдорелігії). Пропозиції вибіркового ОК оновлюються кожного навчального року. Основні методи навчання для отримання ПРН з ОК відбувається через такі форми - лекції, практичні та семінарські заняття методом малих груп, індивідуальна та консультативна робота. Освітня програма, згідно до вимог Стандарту ВО від 29.04.2020 р. №573, передбачає виконання кваліфікаційної роботи (8 кредитів ЄКТС) та складання кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства (8 кредитів ЄКТС). Усі ОК спрямовані на досягнення ПРН, що демонструють відповідні матриці (матриці IV, V). Практична підготовка здобувачів ВО передбачає виробничу практики (3 кредитів ЄКТС). Звіти практик здобувачів ВО (завантажені у систему) підтверджують відповідність ОП предметній галузі.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії для здобувачів ОП "Релігієзнавство" регламентується Положенням про порядок реалізації студентами КНУ імені Т.Г.Шевченка права на вибір навчальних дисциплін (від 3 грудня 2018 року) <https://bit.ly/3DUsbKx>, а порядок формування індивідуального плану здобувачів Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Т.Г. Шевченка в пункті 3.7. <https://bit.ly/3I8Ysjq>. Здобувачі мають право на вибір навчальних дисциплін в обсязі не менше як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС з 1) переліку ОК, що розподілені в блоках вибіркового ОК; 2) переліку ОК (одна позиція, з запропонованих ОК у 8-х списках) в межах НП ОП; 3) згідно пп. 2.2.2-2.2.7 Положення про порядок реалізації студентами КНУ ім. Т.Г.Шевченка права на вільний вибір дисциплін здобувачі освіти мають безумовне право обрати навчальні дисципліни з ОП інших спеціальностей того самого рівня, а за умови погодження всіх учасників освітнього процесу, особливо з деканом факультету – з програм іншого рівня. Під час зустрічі з здобувачами ОП (зустріч з - 31.01.2023, час - 13:00-14:00), ЕГ переконалась, що процедура вибору дисциплін є прозорою та відомою для здобувачів ОП, також вони знають про можливість вибору ОК з інших ОП, однак перелік вибіркового ОК, запропонованих в межах ОП "Релігієзнавство" їх цілком задовільняє. Академічна група в межах кожного навчального року ознайомлюються з переліком та силабусами вибіркового ОК, узгоджують свої думки щодо вибраних ОК в межах групи та заповнюють заяви на вибіркові дисципліни або письмово або через гугл-форму (в умовах дистанційного та змішаного навчання). Ознайомлення з вибілковими ОК відбувається на початку кожного навчального року та триває не більше 5 тижнів, після того йде процес вибору та запису на вибіркові ОК. Кількість вибіркового ОК має тенденцію до трансформації та збільшення - про це свідчать НП 2019 та 2021 рр. З метою унеможливлення впливу на здобувача при формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, в КНУ ім. Т.Г. Шевченка існують індивідуальні електронні кабінети здобувачів, звідки вони можуть отримувати інформацію про вибіркові ОК. Формування індивідуальної освітньої траєкторії відбувається і через можливість вибору теми курсового та кваліфікаційного дослідження, наукового керівника та бази проходження практики. Під час спілкування зі здобувачами (зустріч з - 31.01.2023, час: 13.00-14.00), А. Кураш підтвердила про вільний вибір наукового керівника та теми до курсової та кваліфікаційної роботи. Тематика тем запропонованих тем кваліфікаційних робіт завантажені до системи [blob:https://office.naqa.gov.ua/6f4587d9-ff0c-4ad1-a06a-78d25b0e79ea](https://office.naqa.gov.ua/6f4587d9-ff0c-4ad1-a06a-78d25b0e79ea).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів ОП передбачає різні форми. Згідно до п. 4.5 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ ім. Т.Г. Шевченка, ОП та НП 031 Релігієзнавство (від 30.06.2020, протокол № 12 Вченої ради КНУ ім. Т.Г. Шевченка та від 01.03.2021, протокол № 11 Вченої ради КНУ ім. Т.Г. Шевченка), для здобувачів 2019-2022 років вступу передбачено ОК-31 Виробнича практика на 3 році навчання (термін 2 тижні) - це підтверджено звітними документами (розміщені у системі). Згідно з програмою виробничої практики (проланговано 31.08.2022 р. - розміщено у системі) метою практики є ознайомлення студентів безпосередньо в ході

навчального процесу з основними формами, принципами і методами науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення; поглиблення теоретичних знань в сфері релігієзнавчих дисциплін; формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, потреб у самоосвіті, самовихованні та підвищенні своєї кваліфікації. Базою практики останні 2 роки є університетська бібліотека імені М.О. Максимовича КНУ ім. Т.Г. Шевченка. На зустрічі з (зі здобувачами) - 31.01.2023, час: 13.00-14.00 - здобувачі підтвердили, що проходили виробничу практику, згідно графіку освітнього процесу на базі університетської бібліотеки. Іншою формою практичною підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП "Релігієзнавство" є семінарські заняття. ОК 38 "Психологія релігії", ОК 09 "Соціологія релігії", ОК 33 "Основи науково-дослідної роботи" за змістом РП формують ПРН 2, 7, 11, які відповідають за практичну реалізацію фахових компетентностей.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Соціальні навички формуються за рахунок опанування обов'язкових та вибіркових ОК. Зокрема такі соціальні навички забезпечуються досягненням ПРН на таких ОК: 1) критичне мислення (ОК 3, ОК 20, ОК 31, ОК 39, ОК 42, ОК 44); 2) інформаційний обмін знаннями та комунікативність (ОК 2; ОК 3; ОК 9; ОК 17; ОК 38; ОК 39; ОК 41; ОК 44); 3) толерантне та етичне ставлення до думок інших (ОК 9, ОК 16, ОК 21, ОК 41); 4) тайм-менеджмент та проектування діяльності (ОК 2, ОК 9, ОК 22, ОК 25). На зустрічі з академічним персоналом (зустріч 2, 31.01.2023, час – 12.40- 13.40), завідувач кафедри Є.Харьковщенко зазначив, що формуванню soft-skills кафедра релігієзнавства для здобувачів ОП приділяють значну увагу: завдяки студентській волонтерській діяльності кафедра щопічно організовує та проводить конференцію "Танчерівські читання". Перехід до онлайн-форми навчання також посприяв у формуванні соціальних навичок, адже активно застосовуються онлайн застосунки (Google Meet, Zoom, GoogleClass) для командної роботи здобувачів в онлайн-режимі. Окрім того, соціальні навички бакалаврів формуються під час їх участі у позаосвітній діяльності. Зокрема здобувачі даної ОПП для розвитку творчих навичок мають змогу брати участь у різних активностях, які забезпечуються університетом - спортивні секції, танцювальні заняття, театральні студії тощо (зустріч 4 з представниками студентського самоврядування - 31.01.2023 р., час: 14:40-15:40).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт не затверджений

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Навчальне навантаження на ОП провадиться відповідно до п.5 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Т.Г.Шевченка <https://bit.ly/3lq7MXu>, згідно з яким за один рік навчання, здобувачі вивчають дисципліни у кількості 60 кредитів. Обсяг ОК 3-16 кредитів ЄКТС, згідно НП ОП коливається в межах від 3 до 5 кредитів ЄКТС в межах одного семестра. Згідно до обсягів дисциплін у НП розподіляються години на аудиторну та самостійну роботу, при цьому враховується, щоб час, відведений на самостійну роботу, становив не менше 1/3 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу відведеного на вивчення освітньої компоненти. Аудиторна робота коливається у межах 45-50 % від загальної кількості годин. Тижневе навантаження здобувачів ОПП в середньому становить 26 годин. Індивідуальні плани здобувачів, які завантажені у систему презентують, що кількість дисциплін в одному семестрі теж варіюється від 7 до 9 компонентів. Розподіл 60 кредитів ЄКТС за семестрами має пропорційний характер. Спількування зі здобувачами (зустріч 3 - 31.01.2023 р. - час 13.00-14.00) засвідчило, що студенти загалом встигають виконати індивідуальні та самостійні завдання, проблем з виконанням завдань в умовах онлайн навчання не вбачають.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти здобувачів вищої освіти за ОПП, що акредитується, не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

КНУ ім. Т.Г. Шевченка регламентує навчальний процес, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача та процедуру вибору дисциплін вільного вибору внутрішніми нормативними документами, що відповідають законодавчим та нормативно-правовим актам. ОП має чітку структурно-логічну схему, розвинений міждисциплінарний аспект, який дозволяє здобувачам досягнути ПРН. ОП відповідає Стандарту ВО та спроектована згідно з вимогами, що пред'являються до ОП Національною рамкою кваліфікацій. ЗВО та кафедра релігієзнавства пропонує широкий спектр вибіркових ОК та оновлює їх. Соціальні навички (soft-skills) формуються в результаті вивчення як навчальних дисциплін, так і в результаті науково-дослідної діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Практична підготовка здобувачів ОП здійснюється на 3 курсі в межах виробничої практики (3 кредити ЄКТС) на базі університету. Рекомендація: ЕГ рекомендує розширити бази практик для здобувачів ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Відповідає рівню В. Недолік не є критичним. ЕГ констатує, що ОП акцентує увагу на історичному та філософському аспектах релігієзнавства. Структура і зміст ОП відповідає законодавству України. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів має багаторівневий та комплексний характер (широкий спектр вибіркових дисциплін, вільний вибір тем курсових та кваліфікаційних робіт).

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

ЕГ з'ясувала, що правила прийому на навчання за ОП, які оприлюднені на офіційному веб-сайті (<https://vstup.knu.ua/rules>) у вільному та легкодоступному режимі не мають у собі будь-яких дискримінаційних положень та містять чітку й зрозумілу інформацію для потенційних вступників – етапи вступної кампанії, положення конкурсного відбору, послідовність складання вступних іспитів, перелік документів для вступу тощо. Окрім цього на сайті Університету міститься додаток до Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка щодо прийому на навчання іноземців та осіб без громадянства. Також тут оприлюднена така актуальна інформація як Порядок поновлення та переведення та Перелік предметів для вступників з тимчасово окупованих територій Автономної Республіки Крим, Донецької та Луганської областей. Під час акредитаційної експертизи підтверджено, що правила прийому щорічно розробляються Приймальною комісією та затверджуються Вченою радою Університету. На фокус-групах здобувачі вищої освіти проявили досить широку обізнаність щодо правил прийому на навчання за даною ОП.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

ЕГ пересвідчилася, що встановлені Університетом форми та зміст вступних випробувань до бакалаврату покликані визначити вхідний рівень компетентностей вступника, що дозволять останньому розпочати навчання за даною ОП. Таким чином у 2022 році конкурсний відбір для вступу на перший курс на навчання за ОП 031 "Релігієзнавство" для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти відбувався у формі національного мультипредметного тесту (НМТ) за відповідними результатами із української мови, математики та історії України. Також вступники мали право вступати за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) попередніх років (2019-2021 рр.). Конкурсний відбір вступників на перший курс бакалаврату за ОП 031 "Релігієзнавство" проводився на основі конкурсних балів вступників. Конкурсний бал (КБ) вступників розраховувався за наступною формулою: $КБ = (K_1 \times П_1 + K_2 \times П_2 + K_3 \times П_3) / (K_1 + K_2 + K_3)$, де П₁, П₂, П₃ – оцінки з першого, другого та третього предметів. Якщо конкурсний бал вступника при цьому перевищує 200, він встановлюється таким, що дорівнює 200. Невід'ємні вагові коефіцієнти К₁, К₂, К₃ визначені Додатком 2.4 до Правил прийому для даної ОП, з якої проводиться набір на навчання. Також вступнику необхідно було подати мотиваційний лист в електронній формі. Вимоги до мотиваційного листа чітко прописані у § 6 розділу I Правил прийому до КНУТШ. У загальному висновку ЕГ переконалася, що правила прийому в цілому враховують особливості ОП "Релігієзнавство".

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО у КНУТШ регламентується рядом нормативних документів, такі як: Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ від 11.04.2022 р. (Розділ 7 та Розділ 11), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУТШ від 29.06.2016 р., Додаток до Правил прийому до КНУТШ щодо порядку поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів), Положення про порядок перезарахування результатів навчання у КНУТШ та Наказ Ректора від 12.07.2016 року за № 603-22 "Про затвердження Порядку проведення в КНУТШ атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року". Відповідні документи знаходяться у вільному доступі на офіційному вебсайті Університету (<http://www.univ.kiev.ua>), їх положення є цілком чіткими та зрозумілими для усіх учасників освітнього процесу та відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонська конференція). Під час інтерв'ю зі студентами ЕГ переконалася у розумінні здобувачами освіти процедур щодо визнання результатів навчання отриманих як в іноземних, так у вітчизняних ЗВО. Під час акредитаційної експертизи з'ясовано, що в Університеті дійсно наявна практика застосування даних положень під час реалізації ОП. Зокрема, відповідно до описаних процедур, на навчання за ОП у КНУТШ було зараховано М.Н. Романова (Наказ ректора 1333-33 від 14.04.2022 р.). Слід відзначити, що позитивною практикою в Університеті є наявність відділу академічної мобільності, що функціонує як консультативна та координаційна структура закладу.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході акредитаційної експертизи ЕГ відзначила досить різке ставлення керівництва ЗВО стосовно нормування питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відтак, на даний час в Університеті фактично відсутні процедури такого визнання. Під час інтерв'ю проректор з науково-педагогічної роботи Гожик Андрій Петрович зазначив основні аспекти ставлення керівництва закладу до цієї проблематики: 1. ЗВО аналізує європейську практику впровадження визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за якою таке можливе лише після нормативного регулювання цих питань на загальнодержавному рівні. 2. Адміністрація акцентує увагу на тому, що лише ЗВО є відповідальний за якість наданих знань та відповідно оцінок РН, які згодом будуть розміщені у додатку до диплома. А відтак у якості отриманих знань у неформальній освіті ЗВО не може бути певним. 3. Університет не вбачає доцільності та необхідності визнання РН неформальної освіти для досягнення цілей ОК. У відомостях про СО ЗВО зазначає, що адміністрація не обмежує НПП щодо внесення до робочої програми освітнього компоненту рекомендацій щодо можливого опанування окремих результатів навчання, шляхом інформальної освіти або завдяки участі у програмах неформальної освіти. Визнання і оцінювання рівня опанування результатів неформального та/або інформального навчання в таких випадках здійснюється науково-педагогічним працівником в межах тієї складової оцінки яка відведена для поточного контролю та згідно правил і процедур визначених у робочій програмі освітнього компоненту. Проте під час зустрічей з академічним персоналом та студентами ЕГ визначила, що такі процедури за реалізацією даної ОП на практиці не застосовуються. Беручи до уваги набрання чинності наказу Міністерства освіти і науки України за № 130 від 16 березня 2022 року "Про затвердження порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти" відповідне університетське положення на даному етапі обговорюється та як було з'ясовано під час фокус-групи із керівництвом 8 лютого повинне бути розглянутим на засіданні Вченої ради Університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

1. Правила прийому до ЗВО, що знаходяться в легкодоступному режимі, є достатньо чіткими, зрозумілими та характеризуються відсутністю дискримінаційних положень. 2. Для зручності потенційних вступників на вебсайті Приймальної комісії розміщені етапи вступної кампанії та лаконічні питання і відповіді, які можуть виникнути у абітурієнтів при їхньому вступі. 3. У ЗВО передбачена процедура визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та наявна активна практика її застосування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність належних правил та процедур щодо визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Рекомендація: на інституційному рівні врегулювати питання щодо можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня діяльність за даною освітньою програмою у контексті доступу до ОП та визнання результатів навчання загалом відповідають Критерію 3. Відсутність нормативної документації щодо визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті не носить фундаментального характеру та обґрунтовується активним процесом її розробки.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання на ОП сприяють досягненню цілей та ПРН, базуються на принципах академічної свободи та студентоцентрованому підході, що також відображено в Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ. Лекції, семінарські заняття, самостійна робота – сприяють формуванню знань та вмінь, автономності й відповідальності, здатності бути активним учасником освітнього процесу. Під час експертизи встановлено, що на ОП переважають традиційні методи навчання в межах лекційних та семінарських занять, самостійної роботи. Водночас, для повного та всебічного засвоєння матеріалу й прояву усіх здібностей здобувачів освіти, ЕГ рекомендує розширити практику використання методів активного й інтерактивного навчання (проекти, метод кейсів, ігрові методи, моделювання ситуацій тощо). ОП забезпечує академічну свободу здобувача освіти, створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання (є можливість вибору ОК в межах блоків (переліків) дисциплін, сформованих кафедрою; враховуються побажання здобувачів щодо форм та змісту навчання; здобувачі вільно обирають теми курсових робіт та кваліфікаційної роботи, а також керівників таких робіт; здобувачі мають можливість здобувати знання відповідно до своїх потреб та інтелектуальних запитів, отримувати постійний супровід та підтримку з боку викладача), що підтверджено під час зустрічі ЕГ зі студентами ОП. Водночас, можливість обрати до вивчення дисципліну з інших ОП чи інших ОКР є ускладненою. У ЗВО немає єдиного каталогу вибіркових дисциплін. Відповідно до отриманих роз'яснень, студент, який бажає обрати дисципліну з інших ОП, має сам знайти опис/анотацію такої дисципліни на сайті відповідного факультету (кафедри) й написати заяву в деканат. Оскільки серед здобувачів освіти, що були присутні на зустрічі з ЕГ, не було тих, хто обирав дисципліни з інших ОП, встановити усі особливості цього процесу ЕГ не вдалось. У ЗВО впроваджена практика щорічного опитування студентів, а також є практика опитувань від Студентського парламенту. Виявленню інтересів здобувачів щодо форм та методів навчання і викладання на ОП також сприяють кафедральні опитування здобувачів освіти даної ОП, які переважно проводяться в усній формі. Згідно пояснень представника Відділу забезпечення якості освіти, у малочисельних групах студентів допустимі усні опитування замість анкетування. На думку ЕГ, усне опитування здобувачів освіти має головним своїм недоліком недотримання анонімності респондента, а тому може бути не об'єктивним. Тому ЕГ рекомендує, поряд з усними опитуваннями, впровадити регулярну практику проведення щорічного анонімного анкетування здобувачів ОП, не залежно від чисельності таких здобувачів, та розробити чіткий механізм реагування на виявлені інтереси та потреби здобувачів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання знань та вмінь здобувачів міститься в ОП та в робочих програмах навчальних дисциплін, які доступні на сайті філософського факультету (http://www.philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/robochi_prog_rel_bach_regul/239/238/2). Робочі програми навчальних дисциплін є інформативними, повними та містять усі необхідні компоненти. На першому занятті з дисципліни викладачі повідомляють здобувачів освіти про порядок та критерії оцінювання знань та вмінь, завдання, які необхідно виконати протягом семестру, очікувані строки виконання тощо. Графік навчального процесу КНУТШ затверджується до початку навчального року та оприлюднюється на сайті Університету. Уся необхідна інформація надається студентам під час занять, надсилається на електронну пошту чи через інші шляхи комунікації, що було підтверджено на зустрічі із здобувачами освіти. Здобувачі мають вільний доступ до самої ОП, робочих програм дисциплін та до графіку освітнього процесу. Викладачами здійснюється розробка, перегляд та оновлення змісту

освітніх компонентів самостійно, базуючись на принципах академічної свободи, із подальшим обговоренням та затвердженням на засіданні кафедри.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ОП забезпечує поєднання навчання і досліджень освітніми компонентами «Курсова робота», «Виробнича практика», «Основи науково-дослідної роботи» та «Кваліфікаційна робота». Здобувачі освіти також активно залучені до широкого спектру науково-дослідної роботи, що провадиться кафедрою, зокрема, беруть участь в конференціях в Україні та закордоном, у роботі наукових семінарів, круглих столів, форумів та тренінгів, публікують результати своїх досліджень у кафедральному фаховому гуманітарно-релігійнознавчому віснику "Софія". Поєднання навчання і досліджень відбувається й шляхом індивідуальної пошуково-дослідницької роботи у науковій бібліотеці імені М.Максимовича та бібліотеці філософського факультету. Під час зустрічі із здобувачами освіти підтверджено їхню задоволеність науково-дослідною роботою, до якої вони залучені кафедрою, можливостями вільно обирати теми наукових досліджень та їхніх керівників. Матеріально-технічна база, аудиторний фонд та інфраструктура університету також має належні умови для поєднання навчання і досліджень на практиці. Під час зустрічі ЕГ з роботодавцями, ними наголошувалось на необхідності покращення взаємодії здобувачів освіти за ОП та випускової кафедри із закладами/структурними підрозділами, до яких належать роботодавці - найперше, шляхом використання їх як баз практики. Таким чином, ЕГ рекомендує впровадити на ОП ще один ОК "Виробнича практика", базою якої були б органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час зустрічі із академічним персоналом, здобувачами освіти та аналізу документації освітнього процесу з'ясовано, що викладачі як планово, так і за потребою, оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик спеціальності 031. Зміст ОК оновлюється за ініціативою викладача на основі отриманих результатів наукової діяльності. Таке оновлення здійснюється передусім за рахунок використання і впровадження у навчальний процес результатів власної науково-дослідної роботи викладачів ОП, а також враховуються сучасні тенденції розвитку релігієзнавства, висвітлені на наукових конференціях та семінарах, круглих столах, в результаті підвищення кваліфікації викладачів тощо. Підставами для перегляду змісту ОК є також рекомендації роботодавців та інших стейкхолдерів. Викладачі кафедри є авторами й рецензентами монографій, наукових статей, членами редколегії Гуманітарно-релігійнознавчого вісника "Софія". Деякі з них є водночас професіоналами-практиками. Ці та інші наукові досягнення дозволяють оновлювати ОП, зміст ОК, їх робочі програми на основі досягнень та сучасних практик релігієзнавчої науки. ЕГ рекомендує впровадити практику анкетування здобувачів освіти по завершенню вивчення кожної дисципліни, яке б включало в себе у тому числі й аналіз здобувачами змісту ОК на предмет використання НПП результатів сучасних наукових досліджень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Під час проведення зустрічей з академічним персоналом та адміністрацією ЗВО, було з'ясовано, що навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із прагненням ЗВО до інтернаціоналізації вищої освіти. Джерелом оновлення даної ОП відповідно до міжнародних практик є науково-дослідна робота (участь у закордонних конференціях, закордонні публікації) та стажування викладачів в закордонних ЗВО. Академічний персонал за даною ОП бере участь у закордонних стажуваннях як через систему двосторонніх договорів, так і за власною ініціативою. Зокрема, міжнародна співпраця підкріплена договорами з Зеленогурським Університетом та Університетом Святих Кирила та Мефодія. Здобувачі ОП також мають можливість брати участь у наукових заходах за кордоном, зокрема, студенти Є.Мотичак, А.Кураш, І.Богдашевський взяли участь в II Європейській конференції з релігійного діалогу та співпраці в м. Скоп'є. Також за даною ОП передбачено вивчення іноземної мови здобувачами протягом 7-ми семестрів. Усі учасники освітнього процесу мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та міжнародних наукометричних баз, що забезпечується університетом. Відділ академічної мобільності поширює та популяризує різноманітні міжнародні програми, проекти як для здобувачів освіти, так і для викладачів. Проте, ЕГ зауважує, що на даний час ОП характерний недостатньо високий рівень інтернаціоналізації для здобувачів освіти в інших можливих напрямках (до прикладу, відсутні програми обміну здобувачами і НПП, не запрошуються до участі в освітньому процесі закордонні гостеві викладачі та науковці), тож роботу в цьому напрямку рекомендуємо інтенсифікувати.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Серед позитивних практик даної ОП слід відзначити її зорієнтованість на здобувача освіти, забезпечення його академічної свободи, створення умов для формування індивідуальних траєкторій навчання. Освітній процес на ОП характеризується взаємоповагою між здобувачем та викладачем, здобувачі мають можливість здобувати знання відповідно до своїх потреб та інтелектуальних запитів. НПП здійснюється розробка, перегляд та оновлення змісту освітніх компонентів самостійно, базуючись на принципах академічної свободи. НПП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик спеціальності, переважно на основі отриманих результатів власної наукової діяльності. ОПП "Релігієзнавство" забезпечує поєднання навчання і досліджень декількома освітніми компонентами (ОК 02, 22, 26, 31, 33), а також активним залученням здобувачів освіти до широкого спектру науково-дослідної роботи кафедри. НПП, що викладають на ОП, проводять наукові дослідження, проходять стажування та підвищення кваліфікації, обмінюються науковим і викладацьким досвідом з іншими інституціями, результати яких використовують під час розробки й оновлення змісту навчальних дисциплін. Навчання, викладання і наукові дослідження пов'язані із прагненням ЗВО до інтернаціоналізації вищої освіти, яка на даній ОП найбільше виявляється через участь НПП у закордонних конференціях, закордонних публікаціях, стажування викладачів в закордонних ЗВО. Усі учасники освітнього процесу мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та міжнародних наукометричних баз.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Можливість здобувача освіти вивчати в межах вибіркового блоку дисципліну з інших ОП чи інших ОКР є ускладненою, оскільки у ЗВО немає єдиного каталогу вибірових дисциплін. Відповідно до отриманих роз'яснень, студент, який бажає обрати дисципліну з інших ОП, має сам знайти опис/анотацію такої дисципліни на сайті відповідного факультету (кафедри) й написати заяву в деканат. Рекомендація ЕГ: впровадити єдиний електронний каталог вибірових дисциплін КНУТШ з можливістю вибору їх в електронній системі. Кафедральні опитування здобувачів освіти даної ОП переважно проводяться в усній формі, що відповідає встановленим правилам ЗВО для груп із невеликою кількістю здобувачів. На думку ЕГ, усне опитування здобувачів освіти має головним своїм недоліком недотримання анонімності респондента, а тому може бути не об'єктивним. Рекомендація ЕГ: поряд з усними опитуваннями, впровадити регулярну практику проведення щорічного анонімного анкетування здобувачів ОП, а також проводити анкетування здобувачів освіти по завершенню вивчення кожної дисципліни, яке б включало в себе, у тому числі, аналіз здобувачами змісту освітніх компонентів на предмет їх відповідності сучасним практикам даної галузі, використання НПП результатів сучасних наукових досліджень. ОП потребує покращення взаємодії здобувачів освіти даної ОП та випускової кафедри із закладами/структурними підрозділами, до яких належать роботодавці, про що наголошувалось на зустрічах, - найперше, шляхом використання їх як баз практики. ЕГ рекомендує впровадити на ОП ще один ОК "Виробнича практика", базою якої були б органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо, що також додатково забезпечить поєднання навчання і досліджень на ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає визначеному критерію. У підкритеріях 1 та 3 встановлено часткову відповідність, у підкритеріях 2,4,5 - повну відповідність. Враховуючи усі сильні сторони, вказані недоліки даного критерію не є критичними та такими, що перешкоджають реалізації освітнього процесу за даною ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти регламентовані п.7 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ та Положенням про порядок оцінювання знань студентів Університету. Усі навчальні дисципліни ОП мають розроблені та затверджені робочі програми, що містять опис критеріїв оцінювання навчальних досягнень, і заздалегідь оприлюднені на сайті факультету. Аналіз наданих матеріалів, а також зустріч зі здобувачами освіти дали можливість встановити, що контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та оприлюднюються заздалегідь. Поточний контроль здійснюється через форми, які визначаються в робочій програмі навчальної дисципліни, з метою поточної перевірки набутих компетентностей в межах ОК, що

визначені в ОП. Проведення підсумкового семестрового контролю успішності дозволяє оцінити результати навчання (набуті компетентності). Відповідно до встановлених у ЗВО правил, задля прозорості та об'єктивності оцінювання, обов'язковою є письмова компонента підсумкового контролю. У випадку неможливості її проведення (навчання в дистанційному режимі тощо), іспити, передбачені ОП, проводять мінімум два викладача, що дозволяє додатково забезпечити об'єктивність екзаменаторів. Підсумкове оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою з подальшим переведенням в оцінку за національною шкалою. Мінімальний пороговий рівень оцінки з ОК є єдиним в КНУТШ, не залежить від форм і методів оцінювання, та становить 60% від 100 балів, які є максимально можливими. Інформація про форми контрольних заходів доводиться до відома здобувачів заздалегідь: вона міститься у робочому навчальному плані та в робочій програмі, оприлюднених на сайті факультету. На першому занятті з навчальної дисципліни та безпосередньо перед початком контрольних заходів викладачі повідомляють студентів про вимоги, необхідні процедури, форми і критерії оцінювання. На даний момент на ОП у зв'язку із дією воєнного стану в Україні використовуються дистанційні форми навчання та проведення контрольних заходів. Здобувачі освіти даної ОП підтвердили, що обізнані з особливостями навчального процесу в дистанційному режимі та не мають зауважень до організації дистанційного навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності 031 – релігієзнавство, атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі кваліфікаційного екзамену та публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра. Атестація на даній ОП проводиться у формі кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства та публічного захисту кваліфікаційної роботи. Складання здобувачем кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства передбачає перевірку рівня його теоретичної фахової підготовки. Кваліфікаційний іспит передбачає оцінювання обов'язкових результатів навчання, визначених Стандартом та освітньою програмою. Метою захисту кваліфікаційної роботи є встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки випускника вимогам, що висувають до здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 031 – Релігієзнавство. Захист кваліфікаційної роботи відбувається публічно. Таким чином, форми атестації здобувачів вищої освіти даної ОП повністю відповідають вимогам Стандарту вищої освіти.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (розділи 4, 7). Також, в умовах карантину і воєнного стану, діє Тимчасовий порядок проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ. У робочих програмах навчальних дисциплін ОП зазначені порядок, критерії та форми оцінювання контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу. Об'єктивність екзаменаторів забезпечується їх обов'язком дотримання процедур та порядку проведення контрольних заходів. Проведення підсумкового контролю передбачено обов'язково у письмовій формі і ці роботи здобувачів зберігаються протягом семестру (за виключенням періодів дистанційного навчання, коли іспит приймають два викладачі із обов'язковою відеофіксацією, що дозволяє додатково забезпечити об'єктивність екзаменаторів). У випадку незгоди із результатами підсумкового контролю здобувач може звернутися із заявою до декана і за його рішенням письмова робота може бути надана іншому викладачу для перевірки. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу та Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ. Ці процедури, зокрема, охоплюють питання запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Повторне складання семестрового контролю допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету. Випадків оскарження результатів на даній ОП не було, приклади повторного проходження контрольних заходів на ОП “Релігієзнавство” також відсутні. Строки контрольних заходів регламентуються графіком освітнього процесу та розкладом на поточний семестр, що доводяться до відома здобувачів освіти. Графіки ліквідації академзаборгованостей, затверджені деканом факультету, оприлюднюються на інформаційних ресурсах факультету. Під час проведення зустрічей зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що здобувачі освіти обізнані з правилами проведення контрольних заходів. Процедурами оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження здобувачі в загальному володіють. ЕГ рекомендує впровадити практику анкетування здобувачів освіти даної ОП по завершенню вивчення кожної навчальної дисципліни, яке б, серед іншого, дозволило з'ясувати об'єктивність екзаменаторів, дотримання правил проведення контрольних заходів очима студентів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності відображені у Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ, Положенні про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ, Положенні про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у КНУТШ та Етичному кодексі КНУТШ. Окрім того, утворено Постійну комісію Вченої ради з питань етики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Технологічні рішення, що використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності - це технічна перевірка за допомогою системи Unicheck. Наукові публікації студентів та кваліфікаційні роботи проходять процедуру рецензування. Технічну перевірку текстів на факультетах здійснює Оператор системи, який призначається наказом проректора. Адміністратор системи, який призначається проректором, організовує роботу Операторів системи. Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у КНУТШ містить визначення порушень академічної доброчесності, порядок перевірки робіт та види відповідальності за порушення академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності популяризується як у ЗВО в цілому, так і на даній ОП. Зокрема, через організацію та проведення кафедрою бесід зі здобувачами з метою ознайомлення їх зі змістом Положення та попередження про наслідки вчинення академічного плагіату. Питання академічної доброчесності також розглядаються під час вивчення обов'язкового ОК «Вступ до університетських студій». Також Студентський парламент приділяє увагу популяризації академічної доброчесності, проводячи круглі столи та зустрічі на тему плагіату як етичної проблеми та одного із видів порушення авторських прав, шляхів запобігання порушень академічної доброчесності. Виявлено, що даної політики і процедур послідовно дотримуються усі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП, здобувачі вищої освіти та НПП мають достатній рівень обізнаності щодо процедур дотримання академічної доброчесності. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти та інші сторони освітнього процесу можуть бути притягнені до відповідальності у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в університеті (п. 9.8.3), яке регламентує різні види реакцій з боку керівництва університету на виявлені факти порушень з боку усіх учасників освітнього процесу. Порушень академічної доброчесності за період реалізації ОП "Релігієзнавство" зафіксовано не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Усі навчальні дисципліни ОП мають розроблені та затверджені робочі програми, що містять опис критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та оприлюднюються заздалегідь. Проведення підсумкового контролю дозволяє оцінити результати навчання (набуті компетентності), забезпечується прозорість та об'єктивність оцінювання. Форми атестації здобувачів вищої освіти даної ОП повністю відповідають вимогам Стандарту вищої освіти. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, порядок їх оскарження, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу та спрямовані на об'єктивність екзаменаторів. Процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів наявні та охоплюють питання запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Дотримання академічної доброчесності популяризується як у ЗВО в цілому, так і на даній ОП. Політики і процедур дотримання академічної доброчесності послідовно дотримуються усі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП. Здобувачі вищої освіти та НПП мають достатній рівень обізнаності щодо процедур дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У ЗВО має місце моніторинг освітнього процесу шляхом анкетування здобувачів за підсумками семестру чи навчального року, у тому числі щодо контрольних заходів та політики доброчесності, але практика анонімного анкетування студентів даної ОП для виявлення їх специфічних потреб чи проблемних ситуацій відсутня. ЕГ рекомендує впровадити практику анкетування здобувачів освіти даної ОП по завершенню вивчення кожної навчальної дисципліни, яке б, серед іншого, дозволило з'ясувати об'єктивність екзаменаторів, дотримання правил проведення контрольних заходів, дотримання принципів академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Освітня програма та діяльність за цією програмою в контексті проведення контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу загалом

відповідають визначеному критерію, а вищезазначений недолік не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання на ОП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ на основі Відомостей про самооцінювання (Таблиця 2), інформації на сайті кафедри та додаткових відомостей, поданих на запит ЕГ, проаналізувала показники науково-педагогічної кваліфікації викладачів, які задіяні до реалізації даної ОП. Зокрема, встановлено відповідність освіти, наукового ступеня та вченого звання відповідним освітнім компонентам та виконання НПП Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності; проаналізовано тематику та рівень публікацій, доповідей, стажувань викладачів і їхню відповідність освітнім компонентам, що забезпечуються викладачами; опрацьовано робочі програми навчальних дисциплін ОП; проаналізовано тематику та строки підвищення кваліфікації та її відповідність освітнім компонентам. На основі проведеного аналізу ЕГ відзначає здійснення освітньої діяльності на ОП повністю у відповідності до чинної нормативно-правової бази, а також що академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації даної ОП, є досить високою, повністю відповідає освітнім компонентам, які вони викладають, та забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Добір НПП у ЗВО відбувається через конкурсні процедури на основі "Положення про конкурс" та "Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників (НПП) у КНУТШ". Оголошення про конкурс публікується на сайті університету. Попереднє обговорення кандидатур проводиться на засіданні кафедри за участі гарантів ОП, для яких претендент на посаду буде забезпечувати ОК. Кандидати повинні відповідати вимогам, що ставляться до НПП законодавством України, зокрема, Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності. Конкурсний добір враховує відповідність професійних, наукових, педагогічних якостей викладача потребам освітнього процесу на ОП. Усі конкурсні процедури є прозорими і спрямовані на забезпечення необхідного рівня професіоналізму НПП для успішної реалізації ОП "Релігієзнавство". Зустріч із професорсько-викладацьким складом кафедри підтвердила, що НПП обізнані із процедурою конкурсного відбору й нарікань щодо неї не мають. ЕГ зазначає, що конкурсний добір НПП, а також наявний склад та академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, достатні для забезпечення успішної реалізації освітньої програми, досягнення цілей та результатів навчання.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

КНУТШ забезпечує можливість залучення роботодавців до викладання і до роботи у складі екзаменаційних комісій. Залучення роботодавців на рівні ОП мало місце у складі комісій під час публічного захисту кваліфікаційних робіт та атестаційного іспиту. Роботодавці були залучені до обговорення ОП "Релігієзнавство" на етапі розробки та під час періодичного аналізу ОП, а також до науково-методичних семінарів кафедри, спільних наукових проєктів. Ці дані підтверджено на зустрічі з роботодавцями. Водночас, кафедра не залучає представників роботодавців до проведення аудиторних занять із здобувачами освіти ні в межах навчальних дисциплін в цілому, ні в межах окремих тем/розділів ОК. Також установи й організації роботодавців не залучені до проведення виробничої практики здобувачів освіти. На зустрічі з ЕГ самими роботодавцями наголошувалось на необхідності розширення сфер взаємодії випускової кафедри із закладами/структурними підрозділами роботодавців - найперше пропонувалось проходження здобувачами практичної підготовки, використання установ й організацій роботодавців як баз практики. Таким чином, ЕГ підтверджує, що співпраця із роботодавцями щодо організації та реалізації освітнього процесу за даною ОП ведеться. Проте, вважаємо, що такий співпраця поки що бракує системності та комплексної взаємодії в усіх можливих сферах. ЕГ рекомендує на регулярній основі залучати роботодавців (органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо) як бази практики. Також, за можливості, залучати зовнішніх стейкхолдерів до викладання навчальних дисциплін або окремих тем/розділів ОК.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Як зазначалось у попередньому пункті, ЕГ встановила, що наразі кафедра не залучає безпосередньо до аудиторних занять професіоналів-практиків або представників роботодавців. Проте, така практика існувала раніше - до прикладу, залучалась Л. Владиченко із КМУ для викладання дисципліни "Іслам як світова релігія". Така ситуація

найперше зумовлена тим, що серед НПП, які залучені до викладання ОК даної ОП, є ті, хто має суттєвий практичний досвід професійної діяльності - є експертами галузі, членами вчених рад, редколегій тощо. До прикладу, Харьковщенко Є.А. - голова підкомісії зі спеціальності 031 "Релігієзнавство" Науково-методичної комісії № 3 з гуманітарних наук МОН, є одним із розробників Стандарту вищої освіти України за першим (бакалаврським) рівнем спеціальності 031 – релігієзнавство; Предко О.І. - експертка з експертизи наукових досліджень МОН, голова Київської організації УАР. Водночас, попри наявність на кафедрі серед НПП професіоналів-практиків й експертів галузі, ЕГ рекомендує не обмежуватись внутрішніми ресурсами й залучати до аудиторних занять (хоча б для викладання окремих тем певних дисциплін) зовнішніх професіоналів-практиків та експертів галузі, особливо представників роботодавців, фахівців інших наукових інституцій тощо.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів ОП регламентується Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ. Планове підвищення кваліфікації викладачів відбувається не рідше ніж один раз на п'ять років. Окрім стажування/підвищення кваліфікації в сторонніх організаціях та установах, КНУТШ має розроблені власні університетські програми підвищення кваліфікації та тренінги, що куруються Інститутом післядипломної освіти та Відділом академічної мобільності КНУТШ, учасниками яких була більшість викладачів кафедри. Програми підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників враховують рівень компетентності викладача, навчальне навантаження, дисципліни, що ним викладаються тощо. ЗВО також надає можливість здійснювати стажування в країнах Європи, зокрема, проф. Кондратьєва проходила стажування у Зеленогурському університеті, доц. Фенно – у Мюнхенському університеті. У ЗВО реалізовано доступ до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, проводяться вебінари з представниками компанії Clarivate. Університет є учасником програми вдосконалення викладання у вищій освіті України та проєкту «Якісне навчання через якісне викладання», мета якого - покращити якість викладання навчальних дисциплін та підвищити ефективність навчального процесу за допомогою впровадження сучасних методик і технік. Таким чином, ЕГ відзначає достатній рівень сприяння з боку ЗВО професійному розвитку викладачів як через власні програми, так і у співпраці з іншими ЗВО, установами та організаціями. Викладацький склад кафедри активно використовує надані можливості.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників КНУТШ передбачає матеріальні та нематеріальні заохочення. До матеріальних заохочень належить преміювання за високу публікаційну активність. До нематеріальних - заохочення у вигляді подяк, грамот, відзнак, представлення до відзнак МОН України. Стимулювання НПП відбувається і через присвоєння внутрішнього звання "кращий викладач року" (до прикладу, таке отримував Пілецький Є.А.); відзначення кращого куратора (до прикладу, Фенно І.М.). Підтвердження усіх отриманих нематеріальних заохочень були надані на запит ЕГ. ЕГ відзначає, що стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті впроваджено на належному рівні, існує дієва система стимулювання як матеріального, так і нематеріального характеру.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Освітня діяльність на ОП провадиться повністю у відповідності до чинної нормативно-правової бази, а академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації даної ОП, є досить високою, повністю відповідає освітнім компонентам, які вони викладають. Конкурсний добір НПП здійснюється без порушень законодавства, прозоро та з урахуванням рівня професіоналізму претендентів на посади, а наявний склад та академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, достатні для забезпечення успішної реалізації освітньої програми, досягнення цілей та результатів навчання. Залучення роботодавців на рівні ОП має місце у складі комісій під час публічного захисту кваліфікаційних робіт та атестаційного іспиту. Роботодавці залучаються до обговорення ОП "Релігієзнавство". Серед НПП, які залучені до викладання ОК даної ОП, є ті, хто має суттєвий практичний досвід професійної діяльності, є експертами галузі. Існує достатній рівень сприяння з боку ЗВО професійному розвитку викладачів як через власні програми, так і у співпраці з іншими ЗВО, установами та організаціями. Стимулювання розвитку викладацької майстерності в університеті впроваджено на належному рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Кафедра наразі не залучає представників роботодавців до проведення аудиторних занять із здобувачами освіти ні в межах навчальних дисциплін в цілому, ні в межах окремих тем/розділів ОК. Також установи й організації роботодавців не залучені до проведення виробничої практики здобувачів освіти. ЕГ вважає, що співпраці з роботодавцями поки що бракує системності та комплексної взаємодії в усіх можливих сферах. ЕГ рекомендує на

регулярній основі залучати роботодавців (органи влади, наукові інституції, осередки релігійних організацій, інші ЗВО із ОП за спеціальністю "Релігієзнавство" тощо) як бази практики. Також ЕГ рекомендує не обмежуватись внутрішніми ресурсами й залучати до аудиторних занять зовнішніх професіоналів-практиків та експертів галузі, особливо представників роботодавців, фахівців інших наукових інституцій тощо.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітньо-професійна програма та освітня діяльність за цією програмою, зокрема, рівень кваліфікації професорсько-викладацького складу, загалом відповідають визначеному критерію. Враховуючи сильні сторони й позитивні практики програми і прагнення ОП розширити співпрацю із зовнішніми стейкхолдерами, окремі слабкі сторони й зазначені недоліки даного критерію не є критичними для реалізації освітнього процесу за даною ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічних ресурсів ЗВО та інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти та представниками адміністрації, здійснені ЕГ в ході акредитаційної експертизи, свідчать, що матеріально-технічна база цілком забезпечує реалізацію даної ОП. Фінансові ресурси університету відповідно до визначених процедур чітко розподіляються по структурним підрозділам для оптимальної реалізації ОП. За підтримки проєкту Темпус та втілення гранту "Релігійна безпека в Україні в умовах коронавірусної пандемії" ЗВО облаштував навчальні аудиторії мультимедійною та комп'ютерною технікою, інтерактивними дошками, що потрібні для якісного навчання здобувачів вищої освіти. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича (що містить найбільший університетський бібліотечний фонд в Україні – 3,52 млн видань) та читальний зал філософського факультету запезпечують студентів сповна достатньою літературною базою. Слід відзначити, що наукова бібліотека використовує сучасну програмну систему комплексної автоматизації, українського виробника - АІБС "УФД/Бібліотека" та інституційний репозитарій (електронний архів) eKNUTSHIR. Також вона надає можливість замовлення книг в online-режимі, скориставшись електронним каталогом на веб-сайті (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>) й відправку їх поштою безпосередньо учасникам навчального процесу (що є досить продуктивним аспектом при дистанційному форматі навчання). Електронна бібліотека (комп'ютерний клас), що розміщена при кафедрі забезпечує доступом до електронних наукометричних баз даних, таких як Scopus, Web of Science, ScienceDirect та EBSCO. Окрім цього в навчальному корпусі розміщена лінгафонна лабораторія, яка надає усі можливості для вивчення іноземних мов. Усі учасники навчального процесу мають вільний доступ до мережі Internet. ЕГ переконалася, що для досягнення ПРН наявна цілком достатня навчально-методична база (методичні розробки лекцій, підручники та інші інформаційні матеріали), яка активно використовується академічною спільнотою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЗВО забезпечує усіх учасників навчального процесу за ОП вільним доступом до навчальної, наукової, культурно-спортивної та оздоровчої баз Університету, що було підтверджено під час зустрічі з академічним персоналом, сервісними структурними підрозділами, студентами та під час безпосереднього огляду матеріально-технічної бази. Зокрема, ЕГ група переконалася у безперешкодному доступі студентів й викладачів до навчальних аудиторій, що закріплені за ОП, розміщеною у них комп'ютерною та мультимедійною технікою, можливості користування Науковою бібліотекою ім. М. Максимовича та читальним залом при кафедрі, лінгафонною лабораторією й електронною бібліотекою з безоплатним доступом до електронних баз даних. Також в навчальному корпусі є вільний доступ до Wi-fe. Здобувачі вищої освіти мають можливість опублікування результатів власних досліджень у науковому фаховому гуманітарно-релігієзнавчому віснику філософського факультету "Софія" (<http://religdep.univ.kiev.ua/sofia>). Розмір публікаційного внеску становить 1440 грн (станом на 01.04.2021 року).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище Університету є цілком безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП, що регулюється діяльністю Стратегічного плану розвитку Університету (який містить заходи із соціально-педагогічного супроводу для забезпечення сприятливих умов навчання), Норм правил внутрішнього розпорядку КНУТШ та Правил внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках університету. ЕГ пересвідчилася у наявності усіх необхідних засобів пожежної та електричної безпеки, відповідних стандартам. Зокрема у навчальному корпусі кожних 10 м. у проходах розміщені пожежні гідранти, вогнегасники у приміщеннях, належні інструкції з пожежної та електричної безпеки та плани евакуації. В автидотріях та інших університетських приміщеннях встановлені кліматичні системи. Окрім цього під навчальним корпусом знаходиться укриття (з кількома виходами), де розміщені медекаменти та запаси питної води. Укриття облаштоване таким чином, що за потреби в ньому можуть проводитися навчальні заняття. Також у корпусі діє медичний пункт, а в приміщенні кафедри знаходиться аптечка. Освітнє середовище усіх учасників навчального процесу формується цінностями академічної спільноти, яка має різноманітні можливості позаосвітньої діяльності у мистецькому салоні де регулярно проводяться культурно-просвітницькі та розважальні заходи. Також для проведення дозвілля учасники навчального процесу мають доступ до актового залу, музею історії університету та спортивного комплексу (який адміністрація планує переносити в інші приміщення через руйнацію внаслідок обстрілів). Експерти встановили, що студенти цілком задоволені умовами навчання, а взаємовідносини з викладацьким колективом знаходяться на досить привітному рівні.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ переконалася, що адміністрація ЗВО підтримує студентів на усіх рівнях. Зокрема, підтримка здобувачів освіти, що безпосередньо стосується організації навчання і викладання здійснюється за допомогою комунікації у Telegram чаті, Facebook сторінках, офіційному веб-сайті Університету та безпосередньо інформуванням здобувачів відповідальними працівниками ЗВО. Також в структурі закладу постійно діє ряд допоміжних підрозділів, що відповідають за надання консультативної та соціальної підтримки для студентів: Відділ академічної мобільності, Відділ сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками, Соціологічна лабораторія, Центр комунікацій та Наукове товариство студентів та аспірантів. Окрім цього при Університеті діє Навчальна лабораторія соціологічних та освітніх досліджень, що забезпечує аналітичну підтримку ключових учасників освітнього процесу. Психологічну підтримку здобувачі вищої освіти можуть безкоштовно отримати у Психологічній службі Київського національного університету імені Тараса Шевченка, куди можна звернутися абсолютно конфіденційно. На зустрічі зі студентами ЕГ пересвідчилася у позитивній взаємодії останніх з викладачами, адміністрацією та іншими допоміжними підрозділами Університету. В умовах формату дистанційного навчання адміністрація ЗВО налагодила чіткий та дієвий алгоритм отримання довідок різного типу. Відтак для отримання довідки з місця навчання запитувач повинен звернутися до Університету електронним листом (за відповідною електронною адресою навчального підрозділу), у якому повинен вказати свої дані. Термін отримання довідки запитувачем на електронну адресу – до трьох робочих днів. Також оригінал довідки можна отримати поштовим листом за адресою свого перебування. Слід відзначити, що адміністрація ЗВО періодично аналізує потреби й інтереси здобувачів освіти, здійснюючи щорічні опитування UNIDOS та безпосередньо спілкуючись зі студентами на кафедрах (оскільки зважаючи на невеликі групи за даною ОП такий спосіб є продуктивнішим). Окрім цього ЕГ встановила, що ЗВО підтримує механізм надання матеріальної допомоги малозабезпеченим студентам.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У 2018 році в Університеті було запущено проєкт, мета якого полягала у забезпеченні належних умов для здобуття права на освіту тим здобувачам, які мають особливі освітні потреби. Відтак навчальний корпус було облаштовано вказівниками зі шрифтом Брайля, тактильними стрічками на сходах, полосами та направляючими плитками для осіб з порушенням зору. На вході в навчальний корпус облаштовані пандуси. Окрім цього створено спеціальний заїзд до корпусу та вхід у нього без сходинок, що полегшить пересування маломобільних осіб. Попри те, що навчальний корпус будувався на початку XIX століття й відповідно в ньому не передбачалося умов для осіб з особливими потребами, адміністрація закладу у зручному місці змонтувала просторий безшумний ліфт, до якого зручно в'їхати на візку та обладнала відповідно до потреб спеціальну вбиральню. Студентів, які б потребували додаткової підтримки, на даний час на ОП не навчається. Проте при потребі заклад може надати академічну відпустку, а також відпустку по догляду за дитиною. Слід зазначити, що в Університеті розроблений ряд нормативних документів, такі як Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, Концепція розвитку інклюзивної освіти "Університету рівних можливостей" та Пам'ятка про правила комунікації із людьми з інвалідністю. Адміністрація та викладачі ЗВО проходять навчання з інклюзивної освіти, де опановують її нормативно правові та організаційні засади (<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/equal-opportunities/certificates-Inclusive-Friendly.pdf>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури врегулювання конфліктних ситуацій чітко регламентовані рядом цілком лаконічних та зрозумілих документів, такі як: Положення про організацію освітнього процесу, Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Заходи щодо запобігання та протидії корупції, Порядок запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в КНУТШ, Пам'ятка норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу КНУТШ, Антикоруупції на програма та Етичний кодекс університетської спільноти. Дані документи знаходяться в постійному доступі для усіх учасників освітнього процесу, а їхні положення постійно пропагуються серед здобувачів освіти. Аналізуючи їхній зміст, спостерігається чітка позиція Університету на розв'язання широкого кола можливих конфліктних ситуацій. ЕГ пересвідчилася, що учасники освітнього процесу добре знайомі з процедурами, що прописані в положеннях даних документів та знають порядок своїх дій для вирішення можливих конфліктних ситуацій. Для вирішення можливих конфліктів в осередку університетської спільноти діє Постійна комісія Вченої ради з питань етики, яка приймає скарги та вирішує конфліктні моменти. Відтак будь-який член університетської спільноти має можливість поскаржитися на порушення етичних принципів чи норм поведінки, безпосередньо звернувшись до декана факультету, навівши докази порушень. У свою чергу керівник підрозділу у встановленому порядку організовує розгляд справи по суті та порушує клопотання перед керівництвом щодо її розгляду на Постійній комісії, яка діє при Університеті. У випадку порушення норм керівником підрозділу Постійна комісія бере до уваги подання трудового колективу факультету. При вчиненні корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення кожен учасник освітнього процесу може звернутися до відповідальних осіб маючи гарантію на захист та конфіденційність таких повідомлень. Під час реалізації даної ОП випадків застосування таких процедур не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Сучасна матеріально-технічна база цілком забезпечує реалізацію ОП на високому рівні. Зокрема, усі аудиторії облаштовані інтерактивними дошками, мультимедійною та комп'ютерною технікою. Здобувачі мають вільний доступ до міжнародних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science, ScienceDirect, EBSCO), лінгафонного кабінету, наукової бібліотеки ім. М. Максимовича та можливість отримання у ній книг поштовими службами за адресою свого перебування. 2. Значні матеріально-технічні активи, що дозволяють Університету надавати в користування обладнані навчальні приміщення для університетів-партнерів: Київського університету імені Бориса Грінченка та Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра. 3. Створені умови для позаосвітньої діяльності здобувачів у спортивному комплексі та мистецькому салоні. 4. Наявність складної системи виведення кліматичних систем в усіх навчальних приміщеннях університету (при тому, що статус архітектурної пам'ятки навчального корпусу не дозволяє встановлювати такі системи звичайним способом). Відмінне облаштування підземного укриття, де за потреби можуть проводитися навчальні заняття. 5. Періодичний аналіз адміністрацією ЗВО потреб й інтересів здобувачів освіти за допомогою опитувань у системі UNIDOS. 6. Розроблений чіткий алгоритм отримання довідок різного типу під час формату дистанційного навчання. 7. Всебічна підтримка осіб з особливими освітніми потребами за розробленою програмою "Університет рівних можливостей". Зокрема, облаштування бузшумного ліфта (в університетській будівлі XIX століття), окремого під'їзду до нього без сходинок та спеціальної вбиральні для маломобільних осіб. Проходження адміністрацією закладу та викладачами відповідних навчань з інклюзивної освіти. 8. Активна діяльність Постійної комісії Вченої ради з питань етики, у якій передбачені належні процедури у випадку порушення будь-яких норм керівником навчального підрозділу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліки у контексті даного критерію ЕГ не були відзначені.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають Критерію 7 та мають інноваційний характер. Зокрема, наявні сучасні та досить широкі матеріально-технічні ресурси, які гарантують досягнення цілей та ПРН за даною ОП. При статусі архітектурної пам'ятки XIX ст. в приміщенні університету встановлений ліфт для маломобільних осіб та складна система виведення кондиціонування. Адміністрація закладу забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, адаптовуючись під умови дистанційного формату навчання. Освітній простір є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти (підземне укриття облаштоване для можливості проведення у ньому навчальних занять) та дає змогу задовольнити їхні потреби й інтереси.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Порядок розгляду, затвердження, перегляду та оновлення ОП регламентовано у р.2 Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу КНУТШ <https://cutt.ly/c3d6NEs>, у п. 2.13-2.14 Положення про організацію освітнього процесу у КНУТШ <https://cutt.ly/G3d627J> та Наказом ректора від 11.08.2017 р. за №729-32 <https://cutt.ly/j3d64Js>. Відповідно до зазначених Положень моніторинг та закриття ОПП здійснюється на локальному і загально-університетському рівнях. На локальному рівні ОПП регулярно переглядаються проектними групами із залученням здобувачів та інших стейкхолдерів з метою вдосконалення окремих елементів ОПП, підвищення рівня конкурентоспроможності її випускників, адаптації до сучасних вимог ринку праці та змін в освітньому законодавстві. Проректор з науково-педагогічної роботи А.Гожик на зустрічі 1 (з менеджментом ЗВО) (31.01.2023, час: 10:00-11:20) зазначив, що перегляд доцільності освітніх програм на університетському рівні відбувається один раз на 4-5 рр. На університетському рівні визначається відповідність ОП нормативно-методичним вимогам та стратегічним напрямкам розвитку КНУТШ. Результатом перегляду ОП можуть бути рішення про її оновлення та/або модернізацію, або закриття. ГЗС, один раз на рік на локальному рівні здійснює обговорення результатів перегляду ОПП зі стейкхолдерами (витяги з протоколу кафедри знаходяться у системі). Відповідальність за організацію і проведення моніторингу ОП на локальному рівні покладається на гаранта. Необхідною складовою моніторингу є опитування студентів, випускників та роботодавців щодо їх задоволеності ОП, її компонентами, організацією освітнього процесу, викладацьким складом (результати опитування здобувачів ОП знаходяться у системі). На зустрічі 8 (з адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами) (01.02.2023 р., час 12:20-13:20), керівник відділу забезпечення якості освіти Д.Щеглюк зазначила про рівні та види опитувань здобувачів освіти - 1) на загально-університетському рівні проводиться опитування UNIDOS, 2) на рівні реалізації освітніх програм проводять опитування щодо якості навчання та задоволеності рівня викладання. Даний вид опитування проводиться зі здобувачами випускних курсів, форма опитувань для малих груп (10-15 осіб) - фокус-група; 3) опитування щодо рівня проходження ОК в межах ОП, які можуть використовувати НПП для отримання відгуку від здобувача. Цей вид опитування планують в подальшому перевести на автоматизовану систему TRYTON. Щодо опитування НПП, випускників та роботодавців - університет перебуває на рівні пілотних опитувань для розробки анкетувальника та форм проведення опитувань. Останні обговорення змін до ОП відбулись у квітні 2021 р. - на засіданні робочої групи ОПП (протокол від 14.04 2021 р. - завантажений у систему).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Проведення опитувань здобувачів ОП та аналіз отриманих результатів на університетському рівні здійснюється Сектором моніторингу якості освіти КНУТШ. Опитування здобувачів ВО ОП "Релігієзнавство" першого (бакалаврського) рівня ВО здійснювалось у 2020 р та у 2022 р. в кінці начального року (результати опитування завантажені у систему). У 2020 році участь в опитуванні взяли 7 здобувачів, а у 2022 р. - 22 здобувача даної ОП. Понад 90% опитваних здобувачів зазначили, що доступ до ОП програми повністю відкритий для них, 77% здобувачів вважають, що зміст ОП є актуальним, а 5% респондентів вважають, що ОП потребує нової структуризації. Водночас залучення здобувачів до удосконалення ОП не перевищує 59% - 18% опитаних здобувачів зазначили, що не беруть участі до процесу вдосконалення ОП. Під час зустрічі 3 (зі здобувачами) (31.01.2023 р., час: 13:00-14:00), здобувачі молодших курсів зазначили, що не долучались ще до обговорень щодо удосконалення ОП. Водночас здобувач 4-го курсу І.Богдашевський повідомив, що під час науково-методичних конференцій, круглих столів, гарант та НПП кафедри релігієзнавства вели діалоги (фокус-групи) зі здобувачами старших курсів (3 та 4 року навчання) про якість освітньої програми, з можливостями внесення пропозицій від них. Окрім того, на офіційній сторінці кафедри релігієзнавства подано інформацію про те, що здобувачі ВО І.Богдашевський, Т.Подобайло долучались до дискусій в межах наукових конференцій, з питаннями, які пов'язані з організацією навчання на ОП та специфікою викладання професійно-орієнтованих ОК <http://religdep.univ.kiev.ua/posts/31>. Згідно з п. 1.2.1.10 Положення про студентське самоврядування КНУТШ органи студентського самоврядування мають право вносити пропозиції щодо змісту навчальних планів та програм <https://cutt.ly/jYVxgFT>. Органи студентського самоврядування - Студентський парламент Університету, Студентський парламент Філософського факультету, Студентська профспілка - беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП. Члени органів студентського самоврядування вносять свої пропозиції на засіданнях вченої ради філософського факультету, проекти ОП і навчальних планів обговорюються з членами Студентського парламенту факультету. На зустрічі 4 (з представниками студсамоврядування) - 31.01.2023, час: 14.40-15.40 - голова студентського парламенту філософського факультету КНУТШ Н.Наливайко зазначив, що здобувачі ОП активно залучені до студентського життя та до контролю за якістю за освітньою діяльністю.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Інтереси роботодавців враховуються під час формування цілей та ПРН як у процесі розробки, так і перегляду ОПП. Також, на зустрічі 9 (з роботодавцями) – 01.02.2023 р. (час: 14:00- 15:00) – провідний науковий співробітник відділу (відділення) релігієзнавства ІФ НАНУ Л. Филипович підтвердила, що співпраця з кафедрою релігієзнавства КНУТШ відбувається системно та цілеспрямовано <http://religdep.univ.kiev.ua/posts/5>: відбувається взаємовплив у науково-дослідному та навчально-методичному аспектах. Л.Филипович наголосила, що виносила на обговорення питання збільшення викладання дисциплін іноземною мовою (англійською), а також пропозицію щодо поглиблення розгляду досвіду сучасних наукових шкіл релігієзнавства, а не обмежуватись лише досвідом КНУТШ. Завідувач кафедри філософії, соціальних та політичних наук Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького проф. О.Марченко та професор кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова проф.К.Вергелес зазначили, що вносили пропозиції до змін назв блоків вибіркових ОК. Третій секретар Посольства України в Республіці Північна Македонія В. Вербицький зазначив, що кафедра релігієзнавства розвиває також міжнародну наукову співпрацю, зі залученням здобувачів освіти. Якість отриманих теоретичних знань здобувачами ОП, роботодавці можуть проконтролювати також при атестації (роботодавець є головою ЕК) - у червні 2022 р. проф. О. Марченко був головою ЕК на захисті кваліфікаційних (бакалаврських) робіт та здачі кваліфікаційного іспиту з релігієзнавства <http://religdep.univ.kiev.ua/posts/14>.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Комунікація з випускниками ОП здійснюється в деяких аспектах: 1) в КНУТШ наразі здійснюється пілот щодо опитування випускників щодо відповідності набутих компетентностей очікуванням та запитам роботодавців, відповідності змісту їх освіти вимогам ринку праці, потреб в інших освітніх пропозиціях для подальшого професійного зростання. Опитування на загально-університетському рівні організовує Сектор моніторингу якості освіти, спільно з Департаментом соціологічних досліджень. Форма для опитування перебуває у розробці та за словами керівника відділу забезпечення якості освіти Д.Щеглюк передбачає детальну характеристику ключових моментів для аналізу набутих компетентностей (зустріч 9 з адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами) (01.02.2023 р., час 12:20-13:20)). 2) в КНУТШ діє відділ сприяння працевлаштуванню та роботі з випускниками. Керівник відділу Р. Куриленко (Резервна зустріч - 01.02.2023 р, час: 15:20-16:10) охарактеризував основні формати роботи з випускниками: щорічне опитування випускників щодо критеріїв, які вони виставляють до потенційних роботодавців; модерація соціальних мереж щодо пропозицій роботодавців щодо працевлаштування випускників університету; кар'єрні зустрічі, на які запрошуються успішні випускники для спілкування зі здобувачами. Реєстр випускників здійснюється на факультетському рівні, сам відділ його введення не здійснює. 3) На зустрічі 5 (з випускниками ОП - 31.01.2023 р., час: 16:00-17:00) контингент випускників ОП зазначив, що в переважній більшості продовжує своє кар'єрне зростання на ОНП кафедри релігієзнавства, тому всі питання щодо їх побажань в покращенні змісту ОП вони можуть обговорювати на науково-методичних заходах або в особистому спілкуванні з викладачами чи завідувачем кафедри.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Програму було запроваджено в освітній процес у 2018-2019 н.р. У 2020 р. відбувся перегляд ОПП "Релігієзнавство" у зв'язку із затвердженням Стандарту вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (наказ МОН № 573 від 29.04.2020 р.). Зокрема були оновлені інтегральна компетентність, переліки ЗК, СК та ПРН. Враховуючи побажання стейкхолдерів, а також поглиблення інтернаціоналізації КНУТШ через впровадження "Концепції вивчення іноземних мов неспеціальних факультетів / інститутів КНУТШ" введена у дію наказом ректора №196-32 від 10.03.2020 у 2021 р. в ОПП були внесені зміни розширені переліки вибіркових дисциплін. Згідно витягу з протоколу засідання робочої групи ОП "Релігієзнавство" першого (бакалаврського) рівня вищої освіти від 14 квітня 2021 р. (завантажено в систему) були внесені зміни: 1) збільшено кількість кредитів на вивчення іноземної мови (від 15 до 17 кредитів ЄКТС); 2) для підсилення СК 08 та ПРН 11 було внесено зміни до обов'язкових ОК - ОК "Соціологія та психологія релігії" (4 кредити ЄКТС) перерозділено на ОК "Соціологія релігії" (3 кредити ЄКТС) та на ОК "Психологія релігії" (4 кредити ЄКТС); ОК "Протестантизм та неохристиянство" (5 кредитів ЄКТС) на ОК "Протестантизм" (3 кредита ЄКТС). Згідно витягу з протоколу кафедри релігієзнавства № 5 від 17 березня 2021 року, за результатами рекомендацій стейкхолдерів - О.Марченка та К. Вергелеса - було здійснено зміну назв блоків вибіркових дисциплін (завантажено у системі). Також було збільшено кількість ОК в межах блоків та переліків вибіркових ОК. Водночас у редакції 2021 р. ЕГ виявила відсутність інформації про особливості перезарахування кредитів, для абітурієнтів на основі ступеня "фаховий молодший бакалавр" (не більше 60 кредитів ЄКТС) (Наказ МОН від 28.05.2020, №593). В період вступної кампанії 2021 та 2022 років вступ на ОП для вступників на основі ступеня "фаховий молодший бакалавр" не здійснювався.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Оскільки акредитація первинна, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти щодо даної ОП, які беруться до уваги під час удосконалення ОП, немає. Водночас, у 2020 р. відбулася акредитація ОНП рівень вищої освіти доктор філософії за спеціальністю 031 "Релігієзнавство". За результатами цієї акредитації були проаналізовані та взяті до уваги рекомендації ЕГ. Серед врахованих пропозицій було екстрапольовано на ОП першого (бакалаврського) рівня ВО: розширення переліку вибіркових дисциплін знайшло своє відображення у ОПП завдяки перегляду та розширенню освітніх компонент фахово-орієнтованих блоків та блоків вибіркових дисциплін це дозволило підсилити забезпечення ПРН 1,2,3,15,16. Міждисциплінарна складова ОПП включає обов'язкові та вибіркові освітні компоненти як-то: загальна та соціальна психологія, політологія, релігія і наука: форми сучасного діалогу, основи піару, актуальні проблеми міжнародних відносин тощо.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в КНУ ім. Т.Г.Шевченка, згідно з п. 3.2. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у КНУТШ функціонує на п'ятьох рівнях: перший – здобувачі; другий – кафедральний (керівники спеціальностей, гаранті ОПП, завідувачі кафедр, НПП); третій – факультетський/інститутський (декан факультету та його заступники, експерти з якості, Вчена рада факультету); четвертий – загально-університетські підрозділи (науково-методичний центр, відділ навчально-методичного забезпечення, відділ підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів, сектор моніторингу якості освіти, відділ академічної мобільності,); п'ятий – Ректор, Наглядова Рада Університету, Вчена рада Університету. Розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами Університету у здійсненні процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти здійснюється відповідно до Положення. У 2021 р. в Університеті був створений відділ забезпечення ЯО, який координує систему забезпечення ЯО Університету та розвиває культуру якості (<https://www.facebook.com/department.quality>). НПП кафедри ІСУ, гарант ОП, завідувач кафедри, враховують пропозиції роботодавців, здобувачів, налагоджують співпрацю з іншими ЗВО, зокрема з колегами з Інституту філософії НАН України, Вінницького національного медичного університету ім.М.І. Пирогова, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Національної академії статистики, обліку та аудиту, Університету Григорія Сковороди в Переяслові (рецензії, витяги з протоколів засідання кафедри завантажено у систему). Також про обговорення пропозицій до ОП підтвердили на зустрічі 9 (з роботодавцями) (01.02.2023, час: 14.00-15:00) проф. О. Марченко (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького), проф. К.Вергелес (Вінницький національний медичний університет ім.М.І. Пирогова).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У КНУТШ розроблена та розвивається розгалужена інституційна система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, до удосконалення освітніх програм задіяні як внутрішні, так і зовнішні стейкхолдери. Представники студентського самоврядування активно залучені до процесів із забезпечення якості освітньої діяльності. Результати опитувань здобувачів мають об'єктивний характер, є валідними, адже містять інформацію про кількість опитаних.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

До зауваг варто віднести: 1) збір інформації від роботодавців та випускників ОП відбувається у формі особистого інтерв'ювання роботодавців представниками факультету чи кафедри. Рекомендації: варто продумати систему опитувальників для роботодавців щодо окремих ОП для отримання конкретної інформації про тенденції розвитку освітніх програм у регіоні. 2) ЕГ рекомендує актуалізувати новий проєкт ОП, врахувавши прийняті зміни до стандарту ВО за спеціальністю 031 Релігієзнавство (Наказ МОН від від 28.05.2020, №593). 3) Враховуючи проактивну позицію роботодавців та випускників ОП, збільшити кількість аудиторних занять інтерактивного характеру для здобувачів за участю зовнішніх стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

За критерієм 8 ЕГ відмічає відповідність рівню В: внутрішня система забезпечення якості працює узгоджено, враховуються зміни на ринку праці та вимоги зовнішніх стейкхолдерів. Виявлені недоліки не суттєвими, оскільки

свідчать про необхідність подальшого розвитку існуючої системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В Університеті чітко визначені правила й процедури, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу, а саме: Статут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Етичний кодекс університетської спільноти, Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка та Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Дані документи знаходяться у легкодоступному режимі, безпосередньо на вебсайті ЗВО. ЕГ констатує їхню чіткість, зрозумілість та неабияку обширність. У підсумку фокус-груп із здобувачами вищої освіти, слід відзначити, що правила, прописані в цих положеннях, постійно застосовуються на практиці, пропагуються між студентами та не носять формалізованого характеру. Студенти підтверджували та наводили конкретні права, якими вони наділені під час навчання та характеризували коло обов'язків, що на них покладені. Розміщена інформація про ОП на веб-сайті Університету є цілком достатньою для того, щоб забезпечити можливість потенційних абітурієнтів зробити вибір щодо вступу на ОП, а роботодавців – щодо цілей і змісту підготовки здобувачів за ОП.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На веб-сайті філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка оприлюднені проекти та згодом затверджені ОП Релігієзнавства за 2018, 2020 та 2021 роки (http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/religio_bachelor_denna/239/238/2). Стейкхолдери мають можливість подавати свої пропозиції та зауваження у відповідному обговоренні проекту ОП "Релігієзнавство" (за 2021 рік) у Google-формі, посилання на яку теж розміщено на сайті факультету (<https://forms.gle/vF7cYvGCTKFKkofA8>). Очевидно, що після 2021 року ОП не зазнавала змін. Пропозиції стейкхолдерів щодо проектів даної ОП на веб-сайті факультету не розміщено. Під час інтерв'ю з роботодавцями ЕГ переконалася у тому, що останні обізнані у можливості внесення пропозицій і рекомендацій до ОП "Релігієзнавство".

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На веб-сайті філософського факультету КНУТШ розміщена остання редакція ОП за 2021 рік (http://philosophy.univ.kiev.ua/ua/view/religio_bachelor_denna/239/238/2), робочі програми усіх ОК, включених до неї, остання редакція навчального плану за 2021 рік, перелік вибіркових дисциплін для даної ОП, інформація щодо можливостей академічної мобільності та Питання до кваліфікаційного іспиту з ОП Релігієзнавства за 2022 рік. Окрім цього на сайті кафедри релігієзнавства філософського факультету КНУТШ (<http://religdep.univ.kiev.ua>) розміщена інша актуальна інформація та новини, що забезпечать можливість потенційних вступників зробити проінформований вибір щодо вступу на дану ОП. Зокрема, варто відзначити, що у розділі "Абітурієнту" тезово розміщена інформація про те, що вступники зможуть вивчити на цій ОП, які набудуть компетенції та де зможуть працювати. Дана інформація знаходиться у цілком достатньому обсязі для інформування усіх стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

1. Права та обов'язки учасників освітнього процесу регулюються чинним законодавством та внутрішніми нормативними документами КНУТШ, що є у вільному електронному доступі. 2. На веб-сайті філософського факультету досить лаконічно розміщена необхідна інформація про ОП, яка є достатньою для того, щоб забезпечити можливість потенційних абітурієнтів зробити вибір щодо вступу на ОП, а роботодавців – щодо цілей і змісту підготовки здобувачів за ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Відсутність оприлюдненої на офіційному веб-сайті філософського факультету КНУТШ інформації щодо пропозицій стейкхолдерів для даної ОП. Рекомендації: Після закінчення громадського обговорення ОП оприлюднювати на веб-сайті факультету таблицю пропозицій стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на те, що ЗВО забезпечує вільний доступ до правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, послідовно дотримується їх під час реалізації ОП, наповнює сайт філософського факультету необхідною інформацією про ОП, ЕГ засвідчує, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 9 на рівні В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Програма візиту ОП релігієзнавство БАКАЛАВР_(змінена).pdf</i>	TRsG9NYptN26UG65fh3+oZibWAoiApxp9r5g2+IV5 NE=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Охріменко Ганна Валеріївна

Члени експертної групи

Ювсечко Ярослав Володимирович

Левочко Руслан Іванович